

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 188 (XXXII) — Nr. 1273

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Mărti, 22 decembrie 2020

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
ACTE ALE CAMEREI DEPUTAȚILOR		
72.	— Hotărâre pentru alegerea vicepreședinților, secretarilor și chestorilor Camerei Deputaților	2
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE		
	Decizia nr. 800 din 4 noiembrie 2020 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 1 alin. (2) teza întâi din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, în interpretarea dată prin Decizia nr. 12 din 14 mai 2018 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii	3–8

ACTE ALE CAMEREI DEPUTAȚILOR**PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR****HOTĂRÂRE
pentru alegerea vicepreședinților, secretarilor și chestorilor
Camerei Deputaților**

În temeiul prevederilor art. 64 alin. (2) din Constituția României, republicată, și ale art. 24 și 25 din Regulamentul Camerei Deputaților, aprobat prin Hotărârea Camerei Deputaților nr. 8/1994, republicat, cu modificările și completările ulterioare,

Camera Deputaților adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. — Se aleg în funcția de vicepreședinte al Camerei Deputaților următorii deputați:

- Budăi Marius-Constantin — Grupul parlamentar al PSD
- Rafila Alexandru — Grupul parlamentar al PSD
- Leoreanu Laurențiu Dan — Grupul parlamentar al PNL
- Prună Cristina Mădălina — Grupul parlamentar al USR.

Art. 2. — Se aleg în funcția de secretar al Camerei Deputaților următorii deputați:

- Suciu Vasile-Daniel — Grupul parlamentar al PSD
- Buican Cristian — Grupul parlamentar al PNL
- Murariu Oana — Grupul parlamentar al USR
- Ganț Ovidiu — Grupul parlamentar al minorităților naționale.

Art. 3. — Se aleg în funcția de chestor al Camerei Deputaților următorii deputați:

- Presură Alexandra — Grupul parlamentar al PSD
- Tuță George-Cristian — Grupul parlamentar al PNL
- Seres Dénes — Grupul parlamentar UDMR
- Andrușceac Antonio — Grupul parlamentar AUR.

Această hotărâre a fost adoptată de Camera Deputaților în ședința din 22 decembrie 2020, cu respectarea prevederilor art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE DE VÂRSTĂ AL CAMEREI DEPUTAȚILOR
IUSEIN IBRAM

București, 22 decembrie 2020.
Nr. 72.

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 800

din 4 noiembrie 2020

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 1 alin. (2) teza întâi din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, în interpretarea dată prin Decizia nr. 12 din 14 mai 2018 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Irina Loredana Gulie	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare, coroborate cu prevederile art. 22¹—22³ din Normele de aplicare a Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 401/2013, astfel cum au fost completate prin Hotărârea Guvernului nr. 89/2014 pentru completarea Normelor de aplicare a Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 401/2013, în lumina interpretării date acestor texte de Decizia nr. 12 din 14 mai 2018 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, excepție ridicată de primarul municipiului Cluj-Napoca, precum și de Comisia Locală Cluj-Napoca pentru aplicarea Legii fondului funciar nr. 18/1991, în dosarele nr. 8.235/117/2017, nr. 9.101/211/2017a1, nr. 5.298/117/2015, și nr. 6.828/211/2017 ale Tribunalului Cluj — Secția civilă, precum și în Dosarul nr. 3.230/117/2014* al Curții de Apel Cluj — Secția I civilă și care formează obiectul dosarelor Curții Constituționale nr. 235D/2019, nr. 727D/2019, nr. 760D/2019, nr. 990D/2019 și, respectiv, nr. 956D/2019.

2. Dezbaterile au avut loc în ședința din data de 3 noiembrie 2020, cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu Drăgănescu, fiind consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, când Curtea a dispus conexarea dosarelor nr. 727D/2019, nr. 760D/2019, nr. 956D/2019 și nr. 990D/2019 la Dosarul nr. 235D/2019 și, în temeiul dispozițiilor art. 50 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, pentru buna desfășurare a activității jurisdicționale, a amânat pronunțarea pentru data de 4 noiembrie 2020, când a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

3. Prin încheierile din 17 ianuarie 2019, 18 februarie 2019, 10 ianuarie 2019, 15 martie 2019 și 5 aprilie 2019, **Tribunalul**

Cluj — Secția civilă și Curtea de Apel Cluj — Secția I civilă au sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare, coroborate cu prevederile art. 22¹—22³ din Normele de aplicare a Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 401/2013, astfel cum au fost completate prin Hotărârea Guvernului nr. 89/2014 pentru completarea Normelor de aplicare a Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 401/2013, în lumina interpretării date acestor texte de Decizia nr. 12/2018 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii (Dosarul nr. 235D/2019) și, respectiv, art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România (dosarele nr. 727D/2019, nr. 760D/2019, nr. 956D/2019 și nr. 990D/2019). Excepția a fost invocată de primarul municipiului Cluj-Napoca și de Comisia Locală Cluj-Napoca pentru aplicarea Legii fondului funciar nr. 18/1991 în cauze având ca obiect soluționarea unor cereri formulate în condițiile Legii nr. 10/2001, reclamantii solicitând acordarea în compensare a altor bunuri decât cele înscrise în adresa întocmită de entitatea investită de lege cu soluționarea notificărilor.

4. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține, în esență, că dispozițiile art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 sunt neconstituționale în lumina interpretării date acestora prin Decizia nr. 12 din 14 mai 2018 pronunțată în soluționarea unui recurs în interesul legii de Înalta Curte de Casație și Justiție, în măsura în care impun unităților administrativ-teritoriale sau oricăror alte entități, altele decât statul român, să acorde bunuri imobile deținute în proprietate privată sau publică în compensare pentru imobilele preluate abuziv care nu pot fi restituite în natură. Se arată că, drept urmare a Deciziei nr. 12 din 14 mai 2018, bunurile care pot fi acordate în compensare nu se limitează la lista întocmită de entitatea investită cu soluționarea notificării, dacă persoana îndreptățită face dovada caracterului disponibil al acestora, ci este obligatoriu să fie acordate în compensare orice bunuri care au fost identificate de către persoanele îndreptățite, bunuri aflate în patrimoniul entității investite cu soluționarea notificării și care teoretic pot fi considerate disponibile în vederea acordării în

compensare. Se susține că astfel este încălcat principiul ocrotirii egale a proprietății private, întrucât unitățile administrativ-teritoriale sau alte entități investite, altele decât statul român, sunt obligate de către instanță să cedeze propriul drept de proprietate privată pentru stingerea unor obligații care nu le revin lor. Autorul excepției apreciază, în acest sens, că ar fi vorba despre o dare în plată cu bunuri aparținând unor terți de raportul obligațional preexistent, în care statul român este debitor, având obligația de a despăgubi persoanele îndreptățite pentru imobilele preluate în mod abuziv în timpul regimului comunist. Or, în situația acordării de bunuri imobile în compensare, terții față de acest raport juridic preexistent devin obligați să cedeze dreptul lor de proprietate privată în vederea stingerii unor obligații aparținând statului român. În acest cadru legislativ, statul român poate dispune în mod arbitrar de dreptul de proprietate privată al entităților investite cu soluționarea notificărilor, prin oferirea posibilității persoanelor îndreptățite de a alege din bunurile aflate în patrimoniul acestora, dreptul de proprietate privată al oricărei entități, alta decât statul român, fiind lipsit de orice protecție juridică.

5. Se invocă și cele reținute de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 871 din 9 octombrie 2007, cu privire la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 110/2005 privind vânzarea spațiilor proprietate privată a statului sau a unităților administrativ-teritoriale, cu destinația de cabinete medicale, precum și a spațiilor în care se desfășoară activități conexe actului medical, act normativ care reglementa un transfer silit de proprietate, nesocotind prevederile referitoare la expropriere consacrate de art. 44 alin. (1) și (3) din Constituție și de art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Curtea Constituțională a constatat că se institua obligația consiliilor județene sau locale de a întocmi o listă completă a spațiilor cu destinația menționată și de a scoate la vânzare toate bunurile în cauză și a apreciat că, prin înlăturarea posibilității autorităților publice locale de a dispune în mod liber de bunurile aflate în proprietatea privată a unităților administrativ-teritoriale, în sensul de a opta sau nu pentru vânzarea acestora, se încalcă dreptul acestora de exercitare a prerogativei dispoziției, ca atribut ce ține de esența dreptului de proprietate. Autorul excepției face referire și la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (Cauza *James și alții împotriva Regatului Unit*), potrivit căreia privarea de proprietate impune statului obligația de a-l despăgubi pe proprietar, pentru că, fără plata unei sume rezonabile, raportată la valoarea bunului, măsura constituie o atingere excesivă a dreptului la respectarea bunurilor sale. Se arată că, în acest caz particular, entitățile investite cu soluționarea notificării nu numai că nu sunt îndreptățite la niciun fel de despăgubire, dar ele sunt obligate prin lege să renunțe la dreptul lor de proprietate privată, în vederea stingerii unei obligații care nu le aparține. Or, nimeni nu poate fi obligat să-și înstrăineze bunul propriu, decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile expres prevăzute de lege.

6. Totodată, se mai arată că ingerința în gestionarea bunurilor aflate în proprietatea municipalității ar reprezenta și o încălcare a principiului autonomiei locale, astfel cum este prevăzut de Legea administrației publice locale nr. 215/2001.

7. **Tribunalul Cluj — Secția civilă**, în opinia exprimată în Dosarul nr. 235D/2019, apreciază că prevederile legale criticate contravin dispozițiilor art. 44 alin. (1) și alin. (2) din Constituție, întrucât impun în sarcina unităților administrativ-teritoriale sau a oricăror altor entități, altele decât statul, să acorde bunuri imobile deținute în proprietate privată sau publică, în compensare pentru imobilele preluate abuziv, care nu pot fi restituite în natură.

8. **Tribunalul Cluj — Secția civilă**, în opinia exprimată în Dosarul nr. 727D/2019, apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens, arată că

textele de lege criticate sub aspectul constituționalității nu contravin niciuneia din prevederile din Legea fundamentală invocate, întrucât din interpretarea dispozițiilor criticate nu rezultă efectuarea unui transfer de proprietate injust din patrimoniul particular, ci doar posibilitatea de acordare a unor bunuri în compensare, în baza unei proceduri judiciare, desfășurate cu respectarea tuturor garanțiilor procesuale ale persoanelor implicate.

9. **Tribunalul Cluj — Secția civilă**, în dosarele nr. 760D/2019 și nr. 990D/2019, apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, arătând că, în considerentele Deciziei nr. 12/2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, se menționează expres că instanțele vor aprecia, de la caz la caz, dacă bunurile identificate de persoanele interesate în patrimoniul unității deținătoare sunt disponibile și pot fi acordate în compensare, iar neacordarea posibilității părții interesate de a face dovada existenței unor bunuri disponibile și a stabilirii, pe baza probelor, a situației actuale a bunurilor pretinse, ar echivala doar cu iluzia exercițiului unui drept fundamental (accesul la instanță, prevăzut de art. 21 alin. (2) din Constituție și de art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale) și cu lăsarea lui fără substanță, precum și cu negarea plenitudinii de jurisdicție a instanțelor judecătorești.

10. **Curtea de Apel Cluj — Secția I civilă**, în opinia exprimată în Dosarul nr. 956D/2019, apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată. În acest sens, arată că diminuarea de patrimoniu suferită de entitatea ținută a acorda bunuri în compensare, deși nu este însoțită în prezent de o formă de compensare valorică acordată de stat, nu poate fi apreciată ca injustă, astfel încât să contravină prevederilor art. 44 din Constituția României. Astfel, acordarea de bunuri în compensare stabilită de art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, dar și prin prevederile art. 1 alin. (2) din Legea nr. 10/2001, are un evident caracter reparatoriu, în raport cu foștii proprietari sau moștenitorii lor, reprezentând o modalitate de realizare a principiului echității afirmat prin dispozițiile art. 2 lit. b) din Legea nr. 165/2013, fiind justificată de faptul că persoanelor îndreptățite (sau antecesorilor acestora) le-au fost preluate în mod abuziv propriile imobile, iar acestea au intrat după anul 1989, ca regulă, în patrimoniul entităților investite cu soluționarea notificărilor. Există, prin urmare, o echivalență valorică între ceea ce a intrat anterior, prin preluare abuzivă, în patrimoniul statului, iar mai apoi (prin efectul reglementărilor legale specifice adoptate după data de 22 decembrie 1989) în acela al entităților investite cu soluționarea notificărilor, pe de o parte, și bunurile atribuite în compensare în aplicarea prevederilor art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, pe de altă parte. Prin urmare, instanța de judecată arată că, la nivel general și de principiu, din punct de vedere valoric patrimoniul acestor entități, înțeles ca universalitate juridică, își păstrează dimensiunea, intrarea și/sau ieșirea unor bunuri din patrimoniul lor, ca schimbări valorice intervenite în timp, neafectându-i dimensiunea valorică, atâta vreme cât echivalența valorică între bunurile intrate și cele ieșite este asigurată.

11. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate invocate.

12. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile scrise depuse, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, republicată, reține următoarele:

13. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

14. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl reprezintă, potrivit încheierilor de sesizare, prevederile art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 278 din 17 mai 2013, cu modificările și completările ulterioare, coroborate cu prevederile art. 22¹—22³ din Normele de aplicare a Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 401/2013, astfel cum au fost completate prin Hotărârea Guvernului nr. 89/2014 pentru completarea Normelor de aplicare a Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 401/2013, în lumina interpretării date acestor texte de Decizia nr. 12 din 14 mai 2018 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, precum și, respectiv, prevederile art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România.

15. Analizând motivarea excepției, Curtea reține că obiect al acesteia îl reprezintă, în toate dosarele, prevederile art. 1 alin. (2) teza întâi din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, în interpretarea dată prin Decizia nr. 12 din 14 mai 2018 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, text care are următorul conținut: „(2) În situația în care restituirea în natură a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist nu mai este posibilă, măsurile reparatorii în echivalent care se pot acorda sunt compensarea cu bunuri oferite în echivalent de entitatea investită cu soluționarea cererii formulate în baza Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, [...]”

16. Textul de lege citat este criticat în interpretarea obligatorie dată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii prin Decizia nr. 12 din 14 mai 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 570 din 6 iulie 2018, potrivit căreia, „În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare, coroborate cu art. 22¹—22³ din Normele de aplicare a Legii nr. 165/2013,

aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 401/2013, astfel cum au fost completate prin Hotărârea Guvernului nr. 89/2014, pot fi acordate în compensare și alte bunuri decât cele menționate în lista întocmită de entitatea investită cu soluționarea cererii formulate în baza Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, dacă persoana îndreptățită face dovada caracterului disponibil al acestora”.

17. În opinia autorilor excepției, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor art. 1 alin. (5) privind principiul legalității, ale art. 16 alin. (1) privind egalitatea în drepturi, ale art. 21 alin. (1) și (2) referitoare la accesul liber la justiție și ale art. 147 alin. (1) și (4) referitoare la efectele deciziilor Curții Constituționale.

18. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că prevederile legale criticate au mai fost supuse controlului de constituționalitate, prin raportare la aceleași dispoziții constituționale ca cele invocate în prezenta cauză, și cu o motivare identică. Astfel, prin Decizia nr. 455 din 24 iunie 2020*), nepublicată încă la data pronunțării prezentei decizii, Curtea a respins ca neîntemeiată excepția de neconstituționalitate, reținând că aceasta vizează modalitatea de despăgubire prin acordare de bunuri în echivalent de către unitatea deținătoare, prevăzută prin art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013. În scopul realizării acesteia, potrivit art. 1 alin. (5) din Legea nr. 10/2001, primarii sau, după caz, conducătorii entităților investite cu soluționarea notificărilor au obligația să afișeze lunar, în termen de cel mult 10 zile calendaristice calculate de la sfârșitul lunii precedente, la loc vizibil, un tabel care să cuprindă bunurile disponibile și/sau, după caz, serviciile care pot fi acordate în compensare. Nemulțumirea autorului excepției de neconstituționalitate este generată de interpretarea obligatorie a dispozițiilor art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 dată de Înalta Curte de Casație și Justiție prin intermediul Deciziei nr. 12 din 14 mai 2018 pronunțată în soluționarea unui recurs în interesul legii, potrivit căreia pot fi acordate în compensare și alte bunuri decât cele menționate în lista întocmită de entitatea investită cu soluționarea cererii formulate în baza Legii nr. 10/2001, dacă persoana îndreptățită face dovada caracterului disponibil al acestora. În acest sens, autorul excepției arată că se încalcă dreptul de proprietate privată a entității deținătoare, care este forțată să acopere o datorie a statului cu bunuri din patrimoniul propriu

19. Curtea a reținut, prin aceeași decizie, că această susținere pornește însă de la o premisă eronată, aceea a calității de terț absolut a entității investite cu soluționarea cererii față de raportul obligațional stabilit între stat și persoana îndreptățită. În realitate, așa cum a statuat Curtea Constituțională în jurisprudența sa, și anume prin Decizia nr. 10 din 17 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 329 din 8 mai 2017, paragraful 32), unitatea deținătoare — indiferent de regimul său juridic — și statul formează un corp procesual unitar în concepția legiuitorului. Această realitate normativă, fiind rezultatul unei ficțiuni juridice pe care legiuitorul a creat-o, constituie, în mod indubitabil, o regulă de drept în materia restituirii reglementată de Legea nr. 165/2013, cu modificările și completările ulterioare (...). Regula de drept enunțată impune, în mod axiomatic, concluzia potrivit căreia acest corp acționează unitar prin actul care produce efecte în circuitul juridic, și anume: (1) decizia entităților investite de lege de restituire în natură a bunului imobil sau (2) decizia Comisiei Naționale pentru Compensarea Imobilelor de invalidare sau validare în tot sau în parte a deciziilor emise de entitățile investite de lege care conțin propunerea de acordare de măsuri compensatorii. Prin aceeași

*) Decizia nr. 455 din 24 iunie 2020 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.088 din 17 noiembrie 2020.

decizie, referindu-se la art. 35 din Legea nr. 165/2013 și explicând rațiunea pentru care entitățile deținătoare nu îi este recunoscut prin lege dreptul de a contesta decizia Comisiei Naționale pentru Compensarea Imobilelor prin care se invalidează propunerea de acordare de măsuri reparatorii prin echivalent și se dispune restituirea în natură a bunului imobil revendicat, Curtea a subliniat că răsturnarea acestei concepții legislative poate duce la golirea de conținut a întregii proceduri de restituire, aceasta dispându-se între diversele interese mai mult sau mai puțin îndreptățite ale subiecților ce participă și concură la realizarea întregului proces.

20. De asemenea, prin Decizia nr. 496 din 17 iulie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 956 din 13 noiembrie 2018, paragraful 18, Curtea a reținut că entitatea deținătoare a bunului este inclusă de lege în mecanismul care concură la realizarea dreptului de proprietate privată al persoanei care se consideră îndreptățită, prin analiza și recunoașterea acestuia, acolo unde este cazul, și formularea de propuneri de restituire în natură sau în echivalent, atunci când restituirea în natură nu este posibilă.

21. Curtea a observat că, în cazul în care, în final, se dispune restituirea în natură, această împrejurare determină, într-adevăr, o diminuare a patrimoniului entității deținătoare a bunului, dar această diminuare nu este altceva decât o reparație la nivel istoric a unor nedreptăți și abuzuri săvârșite în perioada regimului comunist, de vreme ce bunul respectiv fusese inclus în patrimoniul acesteia într-o manieră incompatibilă cu actuala ordine de drept, în care principiile democrației constituționale impun recunoașterea și respectarea drepturilor și a libertăților fundamentale, inclusiv a dreptului de proprietate privată, pentru realizarea căruia legiuitorul a edictat o serie de acte normative al căror scop îl reprezintă repararea nedreptăților din perioada menționată. Dar, *ab initio* bunul revendicat de persoana care se consideră îndreptățită fusese adus în patrimoniul entității deținătoare într-o modalitate contrară regulilor statului de drept, astfel că restituirea în natură, atunci când acest lucru este posibil, apare ca o măsură justificată, pe care entitatea în cauză nu are îndreptățirea să o conteste.

22. Prin Decizia nr. 455 din 24 iunie 2020, anterior citată, Curtea a arătat că aceleași raționamente folosite în jurisprudența citată este aplicabil și în situația antamată de autorul prezentei excepții de neconstituționalitate, în care bunul imobil nu poate fi restituit în natură, reparația realizându-se, potrivit art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, prin alte bunuri echivalente, oferite de către unitatea deținătoare din propriul patrimoniu, în calitate de entitate investită cu soluționarea notificărilor. Astfel, pornind de la aceeași idee, a unității funcționale sub aspect procesual a statului și a entităților investite, soluția legislativă potrivit căreia entitățile menționate trebuie să compenseze imposibilitatea restituirii în natură a bunului imobil prin oferirea unor alte bunuri de aceeași valoare este pe deplin justificată, chiar dacă bunurile respective se găsesc în proprietatea privată a acestora. Explicația rezidă în faptul că statul român s-a angajat să corijeze situațiile generate de abuzurile săvârșite de autoritățile regimului comunist cu privire la trecerea forțată și arbitrară a unor bunuri imobile din patrimoniul persoanelor fizice și juridice în cel al statului. Or, în condițiile în care, după naționalizarea generalizată din anii 1948—1950 (prin Legea nr. 119/1948 pentru naționalizarea întreprinderilor industriale, bancare, de asigurări, miniere și de transporturi și prin Decretul nr. 92/1950 pentru naționalizarea unor imobile), aceste bunuri au intrat în proprietatea statului, care, ulterior, a transferat proprietatea asupra acestora unor „unități cooperatiste” sau unor „organizații obștești”, cu toate consecințele benefice ale utilizării lor, este firesc ca actualele entități succesoare, care, inclusiv după schimbarea regimului politic — în decembrie 1989 — și până la adoptarea Legii

nr. 10/2001, s-au bucurat de avantajele rezultate din actul abuziv al statului român totalitar, să fie ținute să contribuie la realizarea efectivă a amplului proces reparatoriu inițiat de legiuitorul român după reșezarea întregii vieți statale pe fundamente democratice, în spiritul respectului drepturilor fundamentale și al asigurării garanțiilor necesare exercitării acestora.

23. S-a mai arătat, în Decizia nr. 455 din 24 iunie 2020, paragraful 25, că încredințarea de către legiuitor a competenței de soluționare a notificărilor însăși unităților deținătoare, consacrand normativ și obligația acestora de a oferi în compensare bunuri disponibile de valoare echivalentă aflate în patrimoniul acestora, reflectă preocuparea pentru eficientizarea mecanismului procedural, prin implicarea directă a subiectului de drept în patrimoniul căruia se află ori s-au aflat bunurile revendicate. Sarcina restituirii în natură sau a acordării de bunuri în compensație a fost atribuită unităților deținătoare în considerarea aceleiași legături indisolubile existente între acestea și stat sub aspectul finalității procesului reparator la care a făcut referire Curtea Constituțională în jurisprudența mai sus citată. Din această perspectivă, rezultă, în mod evident, faptul că o astfel de viziune legislativă nu vine în contradicție cu prevederile art. 44 din Constituție, care statuează cu privire la dreptul de proprietate privată.

24. Prin decizia menționată, paragraful 26, Curtea Constituțională a observat că în mod judicios a reținut instanța supremă că, deși în cadrul procedurii administrative prealabile entitatea deținătoare este cea care apreciază asupra măsurii compensării, aceasta nu are o putere discreționară și niciuna sustrasă controlului instanței de judecată (paragraful 51 din Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 12 din 14 mai 2018). De aceea, investită cu cererea prin care persoana îndreptățită pretinde că există bunuri care pot fi acordate în compensare, instanța trebuie să procedeze la verificarea pe fond a unei astfel de pretenții și, pe baza probatoriului administrat, să stabilească temeinicia cererii, nefiind un impediment legal faptul că respectivele bunuri nu au fost incluse, în mod eronat sau abuziv, discreționar, în lista celor care pot face obiectul acestei măsuri (paragraful 54). Altminteri, necenzurarea modalității în care entitățile investite cu notificări dau curs solicitării de acordare de bunuri în compensare ar face să devină iluzorie și lipsită de substanță această formă de reparație prin echivalent, dacă ea ar rămâne la aprecierea discreționară a entității notificate (paragraful 55).

25. S-a mai reținut, prin decizia menționată, paragraful 30, că faptul că, prin Decizia nr. 12 din 14 mai 2018, Înalta Curte a precizat că pot fi acordate în compensare inclusiv bunuri disponibile identificate de persoana îndreptățită și care nu au fost cuprinse în lista întocmită cu acest titlu de entitatea investită nu conferă caracter neconstituțional prevederilor de lege criticate. Desigur că, în ipoteza în care bunul solicitat nu mai poate fi restituit în natură, iar oferta de bunuri disponibile pe care entitatea investită o face persoanei îndreptățite pentru compensarea aceluși bun nu este acceptată de aceasta, rămâne valabilă obținerea, potrivit Legii nr. 165/2013, de despăgubiri prin puncte corespunzătoare valorii imobilului calculate prin raportare la grila notarială aplicabilă la data intrării în vigoare a legii. Dar scopul legiuitorului a fost degrevarea bugetului statului de achitarea unor sume de bani considerabile, pentru a diminua presiunea financiară. De aceea, interpretarea dată de Înalta Curte este aptă să satisfacă deopotrivă interesul particular al persoanei îndreptățite prin crearea posibilității pentru aceasta de a obține un bun care să reprezinte o compensație justă pentru pierderea suferită în timpul regimului comunist, dar, în același timp, să și contribuie la menținerea echilibrului bugetar prin evitarea efectuării de către stat a unei plăți în bani (rezultați din transformarea punctelor corespunzătoare valorii bunului solicitat). Ca atare, în cursul soluționării contestațiilor formulate

de persoanele îndreptățite împotriva deciziilor entităților investite de respingere a restituirii în natură a bunului notificat, instanțele judecătorești competente pot fi chemate să aprecieze dacă și în ce măsură bunuri neînscrise în lista întocmită de entitate, dar identificate de persoana îndreptățită pot fi într-adevăr considerate disponibile, pentru a fi acordate în compensare. În acest scop, instanța va analiza disponibilitatea de la caz la caz, în funcție de destinația și utilizarea concretă a bunului în ansamblul activității entității notificate/unității deținătoare, de incidența unei cauze de indisponibilizare dintre cele prevăzute de art. 21 alin. (5) din Legea nr. 10/2001, de existența unei notificări pentru restituirea în natură a acelui imobil sau de orice alt aspect care determină grevarea de sarcini a imobilului.

26. Mai mult, s-a arătat în Decizia Curții Constituționale nr. 455 din 24 iunie 2020, paragraful 32, că jurisprudența Înaltei Curți a relevat faptul că aprecierea instanțelor este chiar mai nuanțată, în sensul că această analiză nu se rezumă la verificarea strict tehnică a acestor aspecte, ci vizează și o particularizare la situația specifică a entității investite, prin stabilirea destinației concrete și a utilității bunului în ansamblul activității acestei entități. Ca atare, faptul că bunul solicitat nu este ocupat de alte construcții sau nu este afectat de servituți legale nu conduce în mod automat la obligarea entității în patrimoniul căreia se găsește să îl acorde în compensare, dacă aceasta face dovada că bunul este necesar (nu doar util) activității notificate sau dacă, de exemplu, acesta face obiectul unui proiect de dezvoltare sau de amenajare.

27. În consecință, prin această decizie, Curtea apreciază că nu poate fi reținută pretinsa neconstituționalitate a prevederilor art. 1 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, în interpretarea dată de Înalta Curte de Casație și Justiție prin Decizia nr. 12 din 14 mai 2018.

28. În ceea ce privește invocarea în motivarea criticii de neconstituționalitate, a celor statuate în Decizia nr. 871 din 9 octombrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 701 din 17 octombrie 2007, prin care instanța de contencios constituțional a constatat că dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 110/2005 privind vânzarea spațiilor proprietate privată a statului sau a unităților administrativ-teritoriale, cu destinația de cabinete medicale, precum și a spațiilor în care se desfășoară activități conexe actului medical sunt neconstituționale, prin aceeași decizie, paragrafele 34—37, Curtea a reținut că nu prezintă relevanță în soluționarea prezentei excepții de neconstituționalitate, domeniul de aplicabilitate diferit reclamând cu necesitate reglementări distincte. Astfel, emiterea ordonanței de urgență menționată a fost justificată de necesitatea privatizării asistenței medicale ambulatorii care, în opinia Guvernului, presupunea deținerea în proprietate a spațiilor în care se desfășoară această activitate, sens în care se institua obligația autorităților locale de a scoate la vânzare toate spațiile cu destinația menționată, cu înlăturarea posibilității acestora de a dispune în mod liber de bunurile aflate în proprietatea privată a unităților administrativ-teritoriale. Art. 3 din ordonanța de urgență analizată de Curtea Constituțională prin decizia invocată de autorul prezentei excepții acorda dreptul de a cumpăra spațiile în discuție medicilor, medicilor dentiști, biologilor, biochimistilor, fizicienilor, tehnicienilor dentari și celorlalte persoane fizice cu drept de liberă practică care desfășoară activități conexe actului medical și care dețineau în mod legal spațiul respectiv, precum și persoanelor juridice care, deținând în mod legal spațiul, au ca unic obiect de activitate furnizarea serviciilor medicale.

29. Curtea a observat, așadar, că situația premisă diferă esențial de cea reglementată de art. 1 alin. (2) teza întâi din Legea nr. 165/2013. Astfel, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 110/2005 se oferea un beneficiu celor care

desfășurau activități cu specific medical în spații aflate în proprietatea unităților administrativ-teritoriale, folosite, de regulă, în baza unor contracte de închiriere și care, prin cumpărare, dobândeau *ab novo* dreptul de proprietate privată asupra bunurilor respective, în detrimentul unităților administrativ-teritoriale. În cazul textului criticat din Legea nr. 165/2013 se are în vedere o altă situație, și anume cea a proprietarilor deposedați în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989 sau moștenitorilor acestora, cărora statul român le acordă imobile echivalente în compensare pentru pierderile suferite în perioada regimului comunist, respectiv pentru imobilele preluate în mod abuziv și care nu mai pot fi în prezent restituite în natură. Cu alte cuvinte, dacă Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 110/2005 crea un drept de proprietate privată în patrimoniul dobânditorilor cabinetelor medicale și spațiilor cu destinație similară, Legea nr. 165/2013 dă eficiență unui drept de proprietate deja existent, recunoscut fie de entitățile deținătoare, fie, după caz, pe cale judecătorească. Prin urmare, raționamentul dezvoltat de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 871 din 9 octombrie 2007, invocată de autorul prezentei excepții de neconstituționalitate, nu poate susține criticile formulate de acesta.

30. În fine, în legătură cu critica referitoare la pretinsa nesocotire a principiului autonomiei locale, consacrat de art. 120 alin. (1) din Constituție, prin aceeași decizie, paragrafele 38 și 39, Curtea a reținut că, potrivit jurisprudenței sale, de exemplu, prin Decizia nr. 154 din 30 martie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 466 din 25 mai 2004, că nu presupune totala independență și competența exclusivă a autorităților publice din unitățile administrativ-teritoriale, ci acestea sunt obligate să se supună reglementărilor legale general valabile pe întreg teritoriul țării și dispozițiilor legale adoptate pentru protejarea intereselor naționale. Tot astfel, prin Decizia nr. 123 din 25 aprilie 2001, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 292 din 4 iunie 2001, principiul autonomiei locale nu include și absolvirea autorităților administrației publice locale de la obligația respectării legilor cu caracter general și valabilitate pe întreg teritoriul țării. Cu alte cuvinte, exercitarea competențelor specifice în conformitate cu acest principiu nu se realizează într-o totală independență, ci într-o manieră integrată în ansamblul statal, în sensul că autoritățile publice din unitățile administrativ-teritoriale au obligația de a respecta totalitatea reglementărilor legale care devin incidente pe parcursul exercitării competențelor acestora. Prin prisma problematicei care interesează în cauză, Curtea a reținut că, într-adevăr, potrivit dispozițiilor art. 129 alin. (2) lit. c) și alin. (6) lit. b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 555 din 5 iulie 2019, consiliul local exercită atribuții privind administrarea domeniului public și privat al comunei, orașului sau municipiului, iar în exercitarea acestei atribuții hotărăște vânzarea, darea în administrare, concesiunea, darea în folosință gratuită sau închirierea bunurilor proprietate privată a comunei, orașului sau municipiului, după caz, în condițiile legii. Acordarea măsurilor reparatorii constând în atribuirea de bunuri sau servicii sau după caz, refuzul de acordare a acestora ori neinclusiunea pe lista bunurilor disponibile a anumitor bunuri nu pot fi realizate în mod discreționar, ci justificat, în coordonatele trasate de legea specială. Persoana îndreptățită, nemulțumită de modul de soluționare, poate sesiza instanța de judecată care, în virtutea plenitudinii sale de competență, va putea să analizeze și aspectele referitoare la întocmirea listei cuprinzând bunurile disponibile. De altfel, în materia aplicării legislației reparatorii, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a accentuat necesitatea ca persoana îndreptățită să se poată adresa unei instanțe înzestrată cu jurisdicție deplină pentru soluționarea contestației

îndreptate împotriva deciziilor emise de autoritățile administrative/entitățile investite (Hotărârea din 16 septembrie 2003, pronunțată în Cauza *Glod împotriva României*, paragraful 35, sau Hotărârea din 12 iulie 2007, pronunțată în Cauza *Hauler împotriva României*, paragraful 32 — în ambele cauze era vorba despre comisiile locale de fond funciar). În acest context, prezintă relevanță și prevederile art. 121 alin. (2) din Legea nr. 215/2001, potrivit cărora bunurile ce fac parte din

domeniul privat sunt supuse dispozițiilor de drept comun, dacă prin lege nu se prevede altfel.

31. Atât soluția, cât și considerentele pronunțate în Decizia nr. 455 din 24 iunie 2020, anterior referită, își mențin valabilitatea și în prezenta cauză, dat fiind faptul că nu au intervenit elemente noi, de natură a conduce la o reconsiderare a jurisprudenței Curții Constituționale.

32. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de primarul municipiului Cluj-Napoca și de Comisia Locală Cluj-Napoca pentru aplicarea Legii fondului funciar nr. 18/1991, în Dosarele nr. 8.235/117/2017, nr. 9.101/211/2017a1, nr. 5.298/117/2015 și nr. 6.828/211/2017 ale Tribunalului Cluj — Secția civilă, precum și în Dosarul nr. 3.230/117/2014* al Curții de Apel Cluj — Secția I civilă și constată că dispozițiile art. 1 alin. (2) teza întâi din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, în interpretarea dată prin Decizia nr. 12 din 14 mai 2018 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Cluj — Secția civilă și Curții de Apel Cluj — Secția I civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 4 noiembrie 2020.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Irina Loredana Gulie

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

